

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет ветеринарної медицини

Кафедра ветеринарної гігієни, санітарії і експертизи

**НАУКОВІ ОСНОВИ ВЕТЕРИНАРНО-САНІТАРНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ПРИ
ЗАРАЗНИХ ЗАХВОРЮВАННЯХ ТВАРИН**

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
для самостійної роботи
студентів факультету ветеринарної медицини
з навчальної дисципліни «Наукові основи ветеринарно-санітарної експертизи при
заразних захворюваннях тварин»

Галузь знань 21 «Ветеринарна медицина»
Спеціальність 212 «Ветеринарна гігієна, санітарія та експертиза»
Освітня програма 212 «Ветеринарна гігієна, санітарія та експертиза»
Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Одеса, 2023

УДК: 636.09:614.31

Укладач:

К.вет.н., доцент, доцент кафедри ветеринарної гігієни, санітарії і експертизи
Півень О. Т.

Рецензент:

к.в.н., доцент, доцент кафедри епізоотології, паразитології та мікробіології ім.
професора В. Я. Атамася Попова І. М.

Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів факультету ветеринарної медицини з навчальної дисципліни «Наукові основи ветеринарно-санітарної експертизи при заразних захворюваннях тварин»/ О. Т. Півень [Електронний ресурс] – Одеса. : ОДАУ, 2023. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM); 12 см. 34 с.

Методичні рекомендації спрямовані на допомогу здобувачам, які навчаються за ОП 212 «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза», під час опанування питань навчальної дисципліни «Наукові основи ветеринарно-санітарної експертизи при заразних захворюваннях тварин, винесених на самостійне вивчення.

Затверджено до друку науково-методичною комісією факультету ветеринарної медицини (протокол № 7 від 30 березня 2023 р.)

Відповідальний за випуск: О. Т. Півень, кандидат ветеринарних наук, доцент

©Півень О. Т., 2023

ЗМІСТ

<i>Самостійна робота №1.</i> Правові засади, що регулюють ветеринарно-санітарну експертизу і санітарну оцінку продуктів тваринного походження.....	4
<i>Самостійна робота №2.</i> Методи дезінвазії та дезінфекції виробничих потужностей у разі виявлення інфекційних хвороб тварин.....	5
<i>Самостійна робота №3.</i> Ветеринарно-санітарна експертиза та санітарна оцінка за правця та туляремії.....	6
<i>Самостійна робота №4.</i> Ветеринарно-санітарна експертиза та санітарна оцінка продукції ВРХ при виявленні парагрипу-3.....	8
<i>Самостійна робота №5.</i> Ветеринарно-санітарна експертиза та санітарна оцінка тварин при виявленні пастерельозу.....	10
<i>Самостійна робота №6.</i> Ветеринарно-санітарна експертиза та санітарна оцінка тварин при виявленні сальмонельозу.....	11
<i>Самостійна робота №7.</i> Ветеринарно-санітарна експертиза та санітарна оцінка при виявленні вірусної діареї.....	13
<i>Самостійна робота №8.</i> Ветеринарно-санітарна експертиза та санітарна оцінка при виявленні хвороби Тешена.....	15
<i>Самостійна робота №9.</i> Ветеринарно-санітарна експертиза та санітарна оцінка при виявленні сапу та миту у коней.....	16
<i>Самостійна робота №10.</i> Ветеринарно-санітарна експертиза та санітарна оцінка при виявленні інфекційного атрофічного риніту у свиней.....	18
<i>Самостійна робота №11.</i> Ветеринарно-санітарна експертиза та санітарна оцінка при виявленні анаеробної дизентерії у свиней..	19
<i>Самостійна робота №12.</i> Ветеринарно-санітарна експертиза та санітарна оцінка при виявленні актиномікозу.....	21
<i>Самостійна робота №13.</i> Ветеринарно-санітарна експертиза та санітарна оцінка при виявленні стахіботріотоксикозу.....	22
<i>Самостійна робота №14.</i> Ветеринарно-санітарна експертиза та санітарна оцінка за акарозів жуйних.....	24
<i>Самостійна робота №15.</i> Ветеринарно-санітарна експертиза та санітарна оцінка за саркоптозу та демодекозу свиней.....	25
<i>Самостійна робота №16.</i> Ветеринарно-санітарна експертиза та санітарна оцінка за естрозу овець.....	27
<i>Самостійна робота №17.</i> Ветеринарно-санітарна експертиза та санітарна оцінка при виявленні бабезіозів ВРХ.....	29
<i>Самостійна робота №18.</i> Ветеринарно-санітарна експертиза та санітарна оцінка при виявленні стронгілятозів у овець.....	30
<i>Самостійна робота №19.</i> Ветеринарно-санітарна експертиза та санітарна оцінка при виявленні гемоспоридіозу.....	32

Самостійна робота №1. Правові засади, що регулюють ветеринарно-санітарну експертизу і санітарну оцінку продуктів тваринного походження

Мотиваційна характеристика теми. За умов євроінтеграції зараз відбувається інтенсивний процес адаптації вітчизняної нормативної бази міжнародним (зокрема європейським) стандартам, адже лише у цьому випадку українські продукти і сировина зможуть бути конкурентоспроможними на світовому ринку. Фахівці, які займаються питаннями якості та безпечності харчових продуктів, мають бути ознайомлені із основними нормативними актами, які регламентують якість та безпечність харчових продуктів не лише в Україні, а і в Європі.

При виконанні самостійної роботи необхідно висвітлити матеріал за нижче вказаною послідовністю:

1. Правове регулювання господарських відносин у харчовій промисловості.
2. Порівняльний аналіз українського законодавства з безпечності харчових продуктів та відповідного європейського законодавства

Терміни для запам'ятовування: нормативний акт, законодавча база, якість, безпечність, система НАССР, ризики, критичні контрольні точки.

Форма звітності: конспект, що розкриває питання, винесені на самостійне вивчення, або презентація (за бажанням студента).

Питання для самоконтролю:

1. Основні недолік українського законодавства з питань безпечності та якості продукції у порівнянні з європейським.
2. Що таке система НАССР?
3. Що регулює стандарт ISO 22000:2005?
4. Нормативні акти ЄС з безпечності харчових продуктів.

Рекомендована література:

1. Європейські вимоги до якості та безпеки продуктів харчування їх міжнародне регулювання та можливість застосування в умовах України. URL: <https://aec.org.ua/pdf/conf1/marukhaua.pdf>

2. Віхров О. П. Господарське право. Спеціальна частина : навч. посібник. Х. : Видавничий дім «Слово», 2006. С. 103.

3. Лозинська І. В. Контроль якості продукції тваринництва в контексті підвищення конкурентоздатності вітчизняного товаровиробника. Вісник Сумського НАУ. Вип. 3(51). 2012. С. 85-89.

4. Про затвердження Правил передзабійного ветеринарного огляду тварин і ветеринарно-санітарної експертизи м'яса та м'ясних продуктів (Документ z0524-02, поточна редакція — від **09.08.2013**, підстава - z1261-13). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0524-02#Text>

Самостійна робота №2. Методи дезінвазії та дезінфекції виробничих потужностей у разі виявлення інфекційних хвороб тварин

Мотиваційна характеристика теми. Основою успішного тваринництва та отримання якісної і безпечної продукції тваринного походження є дотримання санітарних вимог як у тваринницьких підприємствах, так і на підприємствах із виробництва різних видів харчових продуктів. До основних заходів, що забезпечують належний санітарний стан підприємств із виробництва та переробки харчових продуктів та сировини, відносяться дезінвазія та дезінфекція, які здатні попередити зараження споживачів збудниками захворювань інфекційної та інвазійної етіології, спільних для тварин та людей.

Під час самостійного опрацювання слід дотримуватись висвітлення наступних питань:

1. Що таке дезінвазія та дезінфекція?
2. Мета дезінвазії та дезінфекції.

3. Методи та різновиди дезінвазії та дезінфекції.
4. Сучасні препарати, що використовуються для дезінвазії та дезінфекції.

Терміни для запам'ятовування: дезінфекція, поточна та заключна дезінфекція, вимушена та профілактична дезінфекція, дезрозчини, дезінвазія, період обробки, термін очікування.

Форма звітності: конспект, що розкриває питання, винесені на самостійне вивчення, або презентація (за бажанням студента).

Питання для самоконтролю:

1. Дати визначення поняттю «дезінвазія» та «дезінфекція».
2. Яким чином проводиться дезінвазія та дезінфекція на виробництві.
3. Чим відрізняється вимушена та профілактична дезінвазія та дезінфекція?
4. Правила проведення дезінвазії та дезінфекції на виробництві.

Рекомендована література:

1. Зажарська Н. М. Ветеринарно-санітарна експертиза. Практикум: навч. пос. Харків: ФОП Бровін, 2014. 192 с.
2. Ветеринарна дезінфекція, дезодорація, дезінсекція, дезінвазія, дератизація.
URL: <https://www.asf.vet.ua/index.php/purpose-project/about-asf/dezinfektsiia/236-veterynarna-dezinfektsiia-dezodoratsiia-dezinseksiia-dezinvaziia-deratyzatsiia>

Самостійна робота №3. Ветеринарно-санітарна експертиза та санітарна оцінка за правця та туляремії

Мотиваційна характеристика теми. Правець та туляремія – це захворювання, які прийнято вважати як такі, що можуть застосовуватись у якості біологічної зброї. Вони є зооантропонозами. Тому дуже важливо фахівцям, які проводять ветеринарно-санітарну

експертизу харчової продукції знати особливості даних захворювань та проведення санітарної оцінки у випадку виявлення інфекцій у забійних тварин.

Під час самостійного опрацювання слід дотримуватись висвітлення наступних питань:

1. Збудники правця і туляремії?
2. Стійкість збудників правця і туляремії.
3. Передзабійна діагностика правця і туляремії.
4. Післязабійна діагностика правця і туляремії.
5. Санітарна оцінка за правця і туляремії.

Терміни для запам'ятовування: правець, туляремія, стійкість збудників, клінічний прояв правця, клінічний прояв туляремії, санітарна оцінка за правця у тварин, санітарна оцінка за туляремії.

Форма звітності: конспект, що розкриває питання, винесені на самостійне вивчення, або презентація (за бажанням студента).

Питання для самоконтролю:

1. Збудник правця та його стійкість.
2. Збудник туляремії та його стійкість.
3. Передзабійна діагностика правця.
4. Передзабійна діагностика туляремії.
5. Післязабійна діагностика правця.
6. Післязабійна діагностика туляремії.
7. Санітарна оцінка за правця.
8. Санітарна оцінка за туляремії.

Рекомендована література:

1. Гриневич О. Й., Маркович І. Г., Маркович І. Ф. (2012). Епідеміологічний нагляд за інфекціями спільними для людей та тварин в Україні. *Ветеринарна медицина*. 2012. Вип. 96. С. 209-212.
2. Каришева А. Ф. Спеціальна епізоотологія: Підручник. Київ: Вища освіта, 2002. 703 с.
2. Покровська Т. В., Гнатюк В. В. Правець – актуальна проблема сьогодення. URL: <https://core.ac.uk/reader/276626400>
3. Риженко, В. П. Стратегія профілактики анаеробних інфекцій у тваринництві. *Вісник аграрної науки*. 2014. Вип. 6. С. 39-44.

Самостійна робота №4. Ветеринарно-санітарна експертиза та санітарна оцінка продукції ВРХ при виявленні парагрипу-3

Мотиваційна характеристика теми. Парагрип-3 є інфекційним захворюванням молодяку великої рогатої худоби. Захворювання не становить загрози для здоров'я людини, адже воно не є зооантропонозом. Проте, парагрип-3 призводить до значного зниження якості телятини. Лікарі ветеринарної медицини, які контролюють безпечність та якість харчової продукції тваринного походження повинні розуміти особливості перебігу захворювання, клінічні прояви та кваліфіковано здійснювати санітарну оцінку продукції за цієї патології.

Під час самостійного опрацювання слід дотримуватись висвітлення наступних питань:

1. Морфологія збудника.
2. Стійкість збудника у зовнішньому середовищі.
3. Епізоотологічні особливості.
4. Передзабійна діагностика.
5. Післязабійна діагностика.

6. Санітарна оцінка.

Терміни для запам'ятовування: парагрип-3, молодняк ВРХ, телятина, вакцинація, спецфічна профілактика, післязабійні ознаки, якість, безпечність, санітарна оцінка сировини та продукції.

Форма звітності: конспект, що розкриває питання, винесені на самостійне вивчення, або презентація (за бажанням студента).

Питання для самоконтролю:

1. Збудник ПГ-3 відноситься до РНК- чи ДНК-вмісних?
2. Чи є стійким збудник ПГ-3 у зовнішньому середовищі?
3. Які дезречовини згубно діють на збудника ПГ-3?
4. Які симптоми за ПГ-3?
5. В яких органах і системах виявляють основні патологоанатомічні зміни за ПГ-3?
6. Чи можна використовувати в їжу м'ясо від хворих на ПГ-3 тварин?

Рекомендована література:

1. Галатюк О. Є., Рибачук Ж. В. Епізоотологічний моніторинг парагрипу-3 великої рогатої худоби. URL: https://www.researchgate.net/profile/Volodymyr-Zazharskyi/publication/329028916_RETROSPEKTIVNIJ_ANALIZ_FAKTICNOGO_EKONOMICNOGO_ZBITKU_VID_TUBERKULOZU_VELIKOI_ROGATOI_HUDOBI_V_UKRAINI/links/5bf1a00da6fdcc3a8ddfe153/RETROSPEKTIVNIJ-ANALIZ-FAKTICNOGO-EKONOMICNOGO-ZBITKU-VID-TUBERKULOZU-VELIKOI-ROGATOI-HUDOBI-V-UKRAINI.pdf#page=36
2. Каришева А. Ф. Спеціальна епізоотологія: Підручник. Київ: Вища освіта, 2002. 703 с.
3. Парагрип. URL: <https://vetmarket.ltd/info/disease/paragrip/>

4. Парагрип-3 великої рогатої худоби. URL: <https://woodstar.com.ua/paragrip-3-velikoi-rogatoi-hudobi/>

5. Парагрип-3 великої рогатої худоби (фото і відео). URL: <https://junkstore.com.ua/paragrip-3-velikoi-rogatoi-hudobi-paragrip-vrh/>

Самостійна робота №5. Ветеринарно-санітарна експертиза та санітарна оцінка тварин при виявленні пастерельозу

Мотиваційна характеристика теми. Пастерельоз є інфекційним захворюванням тварин, яке уражає тварин багатьох видів. Воно супроводжується геморагічними та септичними проявами. Тому, ураження тварин пастерельозом відбивається на якості сировини. З цього випливає необхідність розуміння проведення санітарної оцінки за умови перед- та післязабійного виявлення патології.

Під час самостійного опрацювання слід дотримуватись висвітлення наступних питань:

1. Морфологічна характеристика збудника.
2. Стійкість збудника до факторів зовнішнього середовища, дезінфікуючих речовин.
3. Епізоотологічні особливості інфекції.
4. Передзабійна діагностика при виявленні пастерельозу.
5. Післязабійна діагностика за пастерельозу.
6. Особливості санітарної оцінки.

Терміни для запам'ятовування: пастерельоз, клінічний прояв, лабораторна діагностика, диференційна діагностика при виявленні пастерельозу, сприйнятливі тварини, форми прояву та перебіг пастерельозу.

Форма звітності: конспект, що розкриває питання, винесені на самостійне вивчення, або презентація (за бажанням студента).

Питання для самоконтролю:

1. Описати будову пастерел.
2. Культуральні особливості пастерел.
3. Які поживні середовища використовуються для виділення культури пастерел?
4. Стійкість пастерел у зовнішньому середовищі.
5. Які тварини найбільш сприйнятливі до пастерельозу?
6. Як профілакувати пастерельоз?
7. Основні симптоми пастерельозу.
8. Післязабійна діагностика пастерельозу.
9. Чи можна використовувати продукцію від тварин, хворих на пастерельоз?

Рекомендована література:

1. Мазур Т. В., Сорокіна Н. Г. (2013). Епізоотична ситуація з пастерельозу в Україні. *Ветеринарна медицина*. 2013. Вип. 97. С. 196-198.
2. Пастерельоз. URL: <https://vetmarket.ltd/info/disease/pastereloz/>
3. Пастерельоз. URL: <https://microsvit.info/pastereloz/>
4. Яненко У. М., Яненко В. М. (2012). Аналіз методів діагностики пастерельозу великої рогатої худоби і свиней. *Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені СЗ Гжицького*. 2012. Вип. 14(2-1 (52)). С. 397-403.

Самостійна робота №6. Ветеринарно-санітарна експертиза та санітарна оцінка тварин при виявленні сальмонельозу

Мотиваційна характеристика теми. Сальмонельоз – це антропозоонозне захворювання, яке супроводжується багатьма змінами в організмі тварин. Воно характеризується явищами септицемії, інтоксикації, ураження органів травлення та дихання. Також у тварин сальмонельоз може бути причиною абортів. Ураження тварин

сальмонельозом вимагає особливого підходу до санітарної оцінки сировини та харчових продуктів тваринного походження.

Під час самостійного опрацювання слід дотримуватись висвітлення наступних питань:

1. Захворювання тварин, спричинені сальмонелами.
2. Загальна характеристика сальмонел.
3. Передзабійна діагностика захворювань, спричинених сальмонелами.
4. Післязабійна діагностика захворювань, спричинених сальмонелами.
5. Санітарна оцінка за хвороб, спричинених сальмонелами.

Терміни для запам'ятовування: сальмонели, культуральні особливості сальмонел, лабораторна діагностика збудників сальмонельозів, перед- та післязабійна діагностика за сальмонельозів, ветеринарно-санітарна оцінка при ураженні тварин збудниками сальмонельозів.

Форма звітності: конспект, що розкриває питання, винесені на самостійне вивчення, або презентація (за бажанням студента).

Питання для самоконтролю:

1. Як виявити захворювання на сальмонельоз тварин під час передзабійної діагностики?
2. Післязабійна діагностика сальмонельозів.
3. Морфологічні особливості сальмонел.
4. Санітарна оцінка за сальмонельозів сільськогосподарських тварин.

Рекомендована література:

1. Галка І. В., Музикіна Л. М., Мандигра С. С., Чехун А. І., Сидоренко Т. В., Кравцова О. Л. (2019). Поширення сальмонельозу тварин та птиці в Україні у 2015-2018 роках. *Ветеринарна біотехнологія*. 2019. Вип. 35. С. 22-29.

2. Івченко В.М., Сахнюк Н. І. Розповсюдження збудників сальмонельозної інфекції в Україні – серйозна соціально-економічна проблема. *Вісник Білоцерківський державний аграрний університет*. Біла Церква, 2007. Вип. 44. С.59-62.

3. Ковбасенко В. М. Ветеринарно-санітарна експертиза з основами технології і стандартизації продуктів тваринництва. Навч. посібник. Том II. Одеса: ТЕС, 2012. 418 с.

4. Малиш Н. Г., Зарицький А. М., Глушкевич Т. Г. Сальмонельози в Україні: проблемні питання епідеміологічного нагляду. *Профілактична медицина*. 2016. № 1-2. С. 33-40.

5. Сальмонельоз. URL: <https://vetmarket.ltd/info/disease/salmoneloz/>

Самостійна робота №7. Ветеринарно-санітарна експертиза та санітарна оцінка при виявленні вірусної діареї

Мотиваційна характеристика теми. Вірусна діарея тварин – це захворювання молодняка, яке характеризується наявністю лихоманки, ерозивно-виразкового запалення слизових оболонок органів травлення, кривавою діареєю, ураженням дихальних шляхів, кон'юнктивітами, ринітами та абортами у тільних корів. При цьому вищеперелічені процеси відбиваються на якості м'яса, яке отримується. Тому, під час санітарної оцінки необхідно фахівцям ветеринарної медицини враховувати механізм ураження за захворювання.

Під час самостійного опрацювання слід дотримуватись висвітлення наступних питань:

1. Морфологія збудника вірусної діареї тварин.
2. Стійкість збудника вірусної діареї у зовнішньому середовищі.
3. Епізоотологічні особливості за вірусної діареї.
4. Передзабійна діагностика за вірусної діареї тварин.
5. Післязабійна діагностика за вірусної діареї тварин.
6. Санітарна оцінка за вірусної діареї тварин.

Терміни для запам'ятовування: вірусна діарея, ерозивно-виразкове запалення кишечника, риніт, кон'юнктивіт, органи дихання, аборти, клінічний прояв, утилізація, промпереробка.

Форма звітності: конспект, що розкриває питання, винесені на самостійне вивчення, або презентація (за бажанням студента).

Питання для самоконтролю:

1. Наведіть морфологічні особливості вірусу.
2. Стійкість збудника у зовнішньому середовищі.
3. Епізоотологічні особливості вірусної діареї великої рогатої худоби.
4. Основні (яскраві) симптоми захворювання.
5. У чому полягає післязабійна діагностика?
6. Яка санітарна оцінка за вірусної діареї ВРХ?

Рекомендована література:

1. Вірусна діарея ВРХ: симптоми, лікування, профілактика. URL: <https://sksumykhimprom.com.ua/?p=26281>
2. Вірусна діарея. URL: https://vetmarket.ltd/info/disease/virusna_diareya/
3. Гергун М. М., Царенко Т. М. Епізоотологічні особливості, діагностика та профілактика вірусної діареї великої рогатої худоби у тваринницькому господарстві *Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. магістрантів "Актуальні проблеми ветеринарної медицини" (БНАУ, 20 листопада 2020 р.)*. Біла Церква, 2020. С.64-66.
4. Ковбасенко В. М. Ветеринарно-санітарна експертиза з основами технології і стандартизації продуктів тваринництва. Навч. посібник. Том II. Одеса: ТЕС, 2012. 418 с.

Самостійна робота №8. Ветеринарно-санітарна експертиза та санітарна оцінка при виявленні хвороби Тешена

Мотиваційна характеристика теми. Хвороба Тешена – це захворювання, що уражає поросят та характеризується розладами у тварин центральної нервової системи. У поросят можуть виникати паралічі та парези кінцівок. Спричинюється захворювання вірусним агентом. Лікарі ветеринарної медицини, які здійснюють ветеринарно-санітарну оцінку сировини мають знати основні ознаки захворювання, проводити перед- та післязабійну діагностику, а також здійснювати кваліфіковану санітарну оцінку.

Під час самостійного опрацювання слід дотримуватись висвітлення наступних питань:

1. Характеристика збудника захворювання.
2. Стійкість збудника хвороби Тешена у зовнішньому середовищі.
3. Епізоотологічні особливості хвороби Тешена свиней.
4. Перед- та післязабійна діагностика хвороби Тешена.
5. Санітарна оцінка при виявленні хвороби Тешена.

Терміни для запам'ятовування: хвороба Тешена, енцефаліт, парези, паралічі, гіперестезія, інкубаційний період, гіперемія мозкових оболонок, диференційна діагностика, вакцинація.

Форма звітності: конспект, що розкриває питання, винесені на самостійне вивчення, або презентація (за бажанням студента).

Питання для самоконтролю:

1. Морфологічні особливості вірусу, що спричиняє хворобу Тешена.
2. Охарактеризуйте стійкість збудника у зовнішньому середовищі.
3. Наведіть епізоотологічні особливості хвороби Тешена свиней.
4. опишіть основні клінічні ознаки за хвороби Тешена.

5. Як виявити хворобу Тешена при післязабійному огляді?
6. Санітарна оцінка за хвороби Тешена.

Рекомендована література:

1. Інструкція про заходи з профілактики та боротьби з ензоотичним енцефаломієлітом (хворобою Тешена) свиней (Документ z0137-00, поточна редакція - Прийняття від 25.01.2000). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0137-00#Text>
2. Хвороба Тешена. URL: https://vetmarket.ltd/info/disease/khvoroba_teshena/
3. Хвороба Тешена свиней. URL: <https://agrostory.com/ua/info-centre/zivotnovodstvo/bolezn-teshena-sviney/>

Самостійна робота №9. Ветеринарно-санітарна експертиза та санітарна оцінка при виявленні сапу та миту у коней

Мотиваційна характеристика теми. Сап та мит є небезпечними інфекційними захворюваннями однокопитних. Так, сап характеризується лихоманкою, виснаженням, розвитком у паренхіматозних органах, слизових оболонках та шкірі сапних вузликів та виразок. Для миту є характерними катарально-гнійне запалення слизової оболонки носа та глотки, гнійним запаленням підщелепних лімфатичних вузлів. З метою забезпечення споживачів якісною продукцією фахівці ветеринарної медицини мають знати, як проводити кваліфіковану санітарну оцінку при виявленні ознак даних захворювань за перед- та післязабійного огляду.

Під час самостійного опрацювання слід дотримуватись висвітлення наступних питань:

1. Морфологічна характеристика збудників сапу та миту коней.
2. Опишіть стійкість збудників сапу та миту коней у навколишньому середовищі.
3. Епізоотологічні особливості миту та сапу коней.
4. Передзабійна діагностика сапу й миту коней.

5. Післязабійна діагностика при виявленні сапу і миту у коней.
6. Санітарна оцінка за сапу та миту коней.

Терміни для запам'ятовування: сап, мит, коні, сапні вузлики, виразки, катарально-геморагічне запалення глотки, катарально-геморагічне запалення слизової носа, гнійне запалення підщелепних лімфовузлів.

Форма звітності: конспект, який розкриває питання, які винесені на самостійне вивчення, чи презентація (за бажанням студента).

Питання для самоконтролю:

1. Коротка характеристика морфології збудника сапу коней.
2. Опишіть морфологію збудника миту коней.
3. Чи є збудник сапу коней стійким до факторів зовнішнього середовища?
4. Охарактеризуйте стійкість збудника миту коней у навколишньому середовищі.
5. Наведіть основні клінічні ознаки сапу й миту коней.
6. У чому полягає передзабійна діагностика сапу та миту коней?
7. Які ознаки виявляють за післязабійної експертизи туш, уражених сапом та митом коней.
8. Опишіть санітарну оцінку за сапу коней.
9. Наведіть коротко особливості санітарної оцінки за виявлення миту коней.

Рекомендована література:

1. Інструкція щодо профілактики та боротьби з сапом тварин (Інструкція від 21.10.2010 № 449). URL: <https://ips.ligazakon.net/document/RE18400?an=21>
2. Інфекційні хвороби коней. URL: <https://uk.vomturmhaus.com/hvorobi-konei-i-yih-likuvannya>
3. Сап коней: епізоотологія та симптоми, методи лікування та профілактики. URL: <https://lifehacker.org.ua/sap-konei-epizootologiiia-ta-simptomi-metodi-likyvannia-ta-profilaktika/>

4. Сап коней – небезпечна хвороба. URL: <http://polvet.gov.ua/uk/news/sap-konej-nebezpechna-hvoroba/>

Самостійна робота №10. Ветеринарно-санітарна експертиза та санітарна оцінка при виявленні інфекційного атрофічного риніту у свиней

Мотиваційна характеристика теми. Інфекційний атрофічний риніт свиней є інфекційною хворобою свиней, що проявляється ознаками серозно-гнійного риніту, а також явищами атрофії носових раковин. Захворювання може призводити до деформації кісток черепа. Лікарі ветеринарної медицини мають вільно володіти методиками постановки діагнозу за перед- та післязабійного дослідження та проводити санітарну оцінку м'яса, отриманого від хворих тварин.

Під час самостійного опрацювання слід дотримуватись висвітлення наступних питань:

1. Морфологія збудника інфекційного атрофічного риніту свиней.
2. Стійкість збудника інфекційного атрофічного риніту свиней у оточуючому середовищі.
3. Епізоотологічні особливості інфекційного атрофічного риніту свиней.
4. Передзабійна діагностика інфекційного атрофічного риніту свиней.
5. Післязабійна діагностика інфекційного атрофічного риніту свиней.
6. Санітарна оцінка при виявленні інфекційного атрофічного риніту свиней.

Терміни для запам'ятовування: свині, інфекційний атрофічний риніт, серозно-гнійний риніт, атрофія, носові раковини, деформація кісток, череп, вікова сприйнятливість, промпереробка, утилізація.

Форма звітності: конспект, який розкриває питання, які винесені на самостійне вивчення, чи презентація (за бажанням студента).

Питання для самоконтролю:

1. Опишіть збудник інфекційного атрофічного риніту свиней, його морфологію.
2. Наведіть сучасні методи діагностики цієї інфекції у свиней.
3. Епізоотологічні особливості інфекційного атрофічного риніту у свиней.
4. Перед- та післязабійна діагностика захворювання.
5. Перелічіть основні заходи профілактики та боротьби за інфекційного атрофічного риніту.
6. Що робити із продукцією тваринного походження при виявленні інфекційного атрофічного риніту?

Рекомендована література:

1. Атрофічний риніт. URL: https://vetmarket.ltd/info/disease/atrofichniy_rinit/
2. Інфекційний атрофічний риніт. URL: <https://studfile.net/preview/4267193/page:6/>
3. Інфекційний атрофічний риніт свиней. URL: <https://www.vetfactor.com/ua/news/infekciinii-atrofichnii-rinit-svinei/>
4. Інфекційний атрофічний риніт свиней: симптоми і лікування інфекції. URL: <https://www.vsadu.in.ua/2016/06/rynit-u-svinej.html>

Самостійна робота №11. Ветеринарно-санітарна експертиза та санітарна оцінка при виявленні анаеробної дизентерії у свиней

Мотиваційна характеристика теми. Анаеробна дизентерія свиней є дуже контагіозним захворюванням, що здатне уражати за короткий проміжок часу велику кількість тварин. Супроводжується інфекція профузною діареєю, наявністю у фекальних масах прожилків крові, слизу. Під час розтину у тварин виявляють неротичні зміни у травному каналі. Відповідно, перебіг захворювання супроводжується ознаками запалення та інтоксикації, які відбиваються негативно на якості та безпечності сировини. Лікарі ветеринарної медицини, що стикаються із анаеробною дизентерією у свиней, повинні чітко

знати особливості санітарної оцінки за патології, виходячи зі знань про етіологію та патогенез даної інфекції.

Під час самостійного опрацювання слід дотримуватись висвітлення наступних питань:

1. Морфологія збудника анаеробної дизентерії свиней.
2. Стійкість збудника анаеробної дизентерії свиней у навколишньому середовищі та об'єктах навколишнього середовища.
3. Епізоотологічні особливості анаеробної дизентерії свиней.
4. Передзабійна діагностика анаеробної дизентерії свиней.
5. Післязабійна діагностика анаеробної дизентерії свиней.
6. Санітарна оцінка за виявлення анаеробної дизентерії у свиней.

Терміни для запам'ятовування: свині, дизентерія, анаероб, діарея, некротичні зміни у кишечнику, вікова сприйнятливість, санітарна оцінка.

Форма звітності: конспект, який розкриває питання, які винесені на самостійне вивчення, чи презентація (за бажанням студента).

Питання для самоконтролю:

1. Який мікроорганізм викликає анаеробну дизентерію у свиней?
2. Чи є стійким збудник анаеробної дизентерії свиней у зовнішньому середовищі?
3. Які дезречовини згубно діють на збудника анаеробної дизентерії свиней?
4. Які вікові групи свиней найбільш сприйнятливі до захворювання.
5. Описати клініку захворювання.
6. після забійна діагностика.
7. Дати санітарну оцінку продукції, отриманої від свиней, хворих на анаеробну дизентерію.

Рекомендована література:

1. Анаеробна дизентерія молодняка. URL: <https://studfile.net/preview/4000858/page:67/>
2. Дизентерія. URL: <https://vetmarket.ltd/info/disease/dizenteriya/>
3. Дизентерія свиней: збудник та симптоми, методи лікування та профілактика. URL: <https://lifehacker.org.ua/dizenterii-svinei-zbydnyk-ta-simptomi-metodi-lykuvannia-ta-profilaktika/>
4. Левченко В. П., Заярнюк В. П., Панченко І. В., Абдуллаєв Ш. М., Багатко Л. М., Костенко Л. О., Соколюк В. М., Шарандак В. В., Шульга П. Г. Хвороби свиней. Біла Церква: БДАУ, 2005. 168 с. URL: https://rep.btsau.edu.ua/bitstream/BNAU/512/1/Hvoroby_svynej.pdf

Самостійна робота №12. Ветеринарно-санітарна експертиза та санітарна оцінка при виявленні актиномікозу

Мотиваційна характеристика теми. Актиномікоз – це захворювання, яке доволі часто зустрічається у тварин, особливо у великої рогатої худоби. На актиномікоз може хворіти людина. Супроводжується захворювання утворенням у тварин гранульоматозних вогнищ, які називаються актиномікомами. Найчастіше актиномікоми локалізуються в ділянці шиї, голови та пов'язані з ураження кормів грибами. Ураження тварин актиномікозом супроводжується вираженою запальною реакцією, утрудненням вживання кормів, гнійними процесами, що відбувається на якості та безпечності продукції.

Під час самостійного опрацювання слід дотримуватись висвітлення наступних питань:

1. Морфологія збудника актиномікозу.
2. Стійкість збудника актиномікозу у зовнішньому середовищі та його чутливість до деззасобів.
3. Епізоотологічні особливості актиномікозу.
4. Передзабійна та післязабійна діагностика актиномікозу.
5. Санітарна оцінка продукції при виявленні актиномікозу.

Терміни для запам'ятовування: актиномікоз, актиномікома, гранульома, зооатропоноз, травми кормового походження, порушення у роботі імунної системи, локалізація гранульом, друзи.

Форма звітності: конспект, який розкриває питання, які винесені на самостійне вивчення, чи презентація (за бажанням студента).

Питання для самоконтролю:

1. Який збудник викликає захворювання тварин на актиномікоз?
2. Яким чином відбувається зараження тварин актиномікозом?
3. Сприйнятливість тварин до зараження актиномікозом.
4. Клінічні ознаки актиномікозу.
5. Лабораторна діагностика актиномікозу.
6. Санітарна оцінка за актиномікозу.

Рекомендована література:

1. Актиномікози. URL: <http://medbib.in.ua/aktinomikoz.html>
2. Актиномікоз ВРХ: фото і відео, як лікувати, недорогі ефективні препарати. URL: <https://sksumykhimprom.com.ua/?p=8519>
3. Актиномікоз сільськогосподарських тварин. URL: <https://agrostory.com/ua/info-centre/zivotnovodstvo/aktinomikoz-selskokhozyaystvennykh-zhivotnykh/>
4. Актиномікоз у корів (ВРХ) симптоми і лікування, заходи боротьби. URL: <https://junkstore.com.ua/aktinomikoz-u-koriv-vrh-simptomi-i-likuvannja/>

Самостійна робота №13. Ветеринарно-санітарна експертиза та санітарна оцінка при виявленні стахіботріотоксикозу

Мотиваційна характеристика теми. Стахіботріотоксикоз є захворюванням, що уражає велику рогату худобу та коней грибкової природи. Виникає при вживанні

тваринами в їжу кормів, які уражені токсичним грибом. Стахіботріотоксикоз супроводжується геморагічним діатезом, порушенням функції центральної нервової системи, органів кровотворення, а також тяжким запаленням кишечника. Мікоз може уражати і людину. Ураження тварин стахіботріотоксикозом вимагає особливого підходу під час санітарної оцінки продукції.

Під час самостійного опрацювання слід дотримуватись висвітлення наступних питань:

1. Етіологія стахіботріотоксикозу.
2. Стійкість збудника стахіботріотоксикозу у зовнішньому середовищі.
3. Епізоотологічні особливості стахіботріотоксикозу.
4. Передзабійна діагностика за стахіботріотоксикозу.
5. Післязабійна діагностика за ураження стахіботріотоксикозу.
6. Санітарна оцінка за стахіботріотоксикозу.

Терміни для запам'ятовування: стахіботріотоксикоз, мікотоксикоз, уражені корми, геморагічний діатез, розлади центральної нервової системи, ураження кровотворних органів, запалення кишечника, зооантропоноз.

Форма звітності: конспект, який розкриває питання, які винесені на самостійне вивчення, чи презентація (за бажанням студента).

Питання для самоконтролю:

1. Що є причиною стахіботріотоксикозу?
2. Які тварини найчастіше хворіють на стахіботріотоксикоз?
3. Яким шляхом відбувається зараження на стахіботріотоксикоз?
4. Чим характеризуються клінічні ознаки за стахіботріотоксикозу?
5. Перед- та післязабійна ветеринарно-санітарна експертиза за стахіботріотоксикозу.
6. Санітарна оцінка за стахіботріотоксикозу.

Рекомендована література:

1. Каришева А. Ф. Спеціальна епізоотологія. URL: <http://kizman-tehn.com.ua/wp-content/uploads/2017/09/Karisheva-Spets.epizootologiya.pdf>
2. Стахіботріотоксикоз. URL: <https://studfile.net/preview/4000858/page:25/>
3. Стахіботріотоксикоз тварин. URL: https://revolution.allbest.ru/agriculture/01177798_0.html#text

Самостійна робота №14. Ветеринарно-санітарна експертиза та санітарна оцінка за акарозів жуйних

Мотиваційна характеристика теми. Акарози жуйних тварин - це захворювання доволі поширені у господарствах. Вони здатні завдавати великих економічних збитків тваринницьким господарствам, адже є причиною зниження продуктивності тварин, їх виснаження, зниження імунного статусу та зростання сприйнятливості до інших заразних і незаразних захворювань.

Під час самостійного опрацювання слід дотримуватись висвітлення наступних питань:

1. Загальна характеристика саркоптозів та псороптозів жуйних.
2. Характеристика збудника саркоптозу жуйних.
3. Передзабійна діагностика саркоптозу жуйних.
4. Післязабійна діагностика саркоптозу жуйних.
5. Характеристика збудника псороптозу жуйних.
6. Передзабійна діагностика псороптозу.
7. Санітарна оцінка за саркоптозу та псороптозу жуйних.

Терміни для запам'ятовування: саркоптоз, псороптоз, жуйні тварини, виснаження, свіrbіж, ураження цілісності шкіри.

Форма звітності: конспект, який розкриває питання, які винесені на самостійне вивчення, чи презентація (за бажанням студента).

Питання для самоконтролю:

1. Наведіть особливості збудників саркоптозу жуйних.
2. Наведіть особливості збудників псороптозу жуйних.
3. Охарактеризуйте передзабійну діагностику саркоптозу та псороптозу у жуйних.
4. У чому полягає післязабійна діагностика саркоптозу та псороптозу у жуйних.
5. Надайте санітарну оцінку за саркоптозу жуйних.
6. Надайте санітарну оцінку за псороптозу жуйних.

Рекомендована література:

1. Акариформні кліщі та акарози тварин. URL: <https://studfile.net/preview/5280163/page:17/>

2. Галат В. Ф., Березовський А. В., Прус М. П., Сорока Н. М. Паразитологія та інвазійні хвороби тварин. Київ: «Вища освіта», 2003. 464 с. URL: https://lib.dsau.dp.ua/pub/parazitologiya_ta_invaziyni_xvorobi_tvarin.pdf

3. Нікіфорова О. В., Мазанний О. В., Приходько Ю. О., Федорова О. В., Кравченко А. О., Решетило О. І., Мазанна М. Г. Псороптоз овець і диких кіз: клінічний прояв та лікування в умовах антропобіоценозів. *Veterinary science, technologies of animal husbandry and nature management*. 2021. №7. С. 101-106. URL: <https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/2005/1/7.15.pdf>

Самостійна робота №15. Ветеринарно-санітарна експертиза та санітарна оцінка за саркоптозу та демодекозу свиней

Мотиваційна характеристика теми. Основними (найбільш поширеними) хворобами свиней, які спричинені кліщами, є саркоптоз та демодекоз. Основною причиною виникнення акарозів є утримання свиней в антисанітарних умовах. Хвороби завдають

значних економічних збитків свиного господарствам. У першу чергу це пов'язано із недоотриманням приростів, зниженням резистентності. Відповідно, при виявленні саркоптозу та демодекозу у свиней повинна проводитись кваліфікована та науково обгрунтована санітарна оцінка сировини.

Під час самостійного опрацювання слід дотримуватись висвітлення наступних питань:

1. Характеристика збудника саркоптозу свиней.
2. Передзабійна діагностика саркоптозу свиней.
3. Післязабійна діагностика саркоптозу свиней.
4. Характеристика збудника демодекозу свиней.
5. Передзабійна діагностика демодекозу у свиней.
6. Післязабійна діагностика демодекозу у свиней.
7. Санітарна оцінка за саркоптозу та демодекозу свиней.

Терміни для запам'ятовування: саркоптоз, демодекоз, свині, акарози, німфа, імаго, цикл розвитку, виснаження, свербіж, папули, везикули, волосяні мішечки та сальні залози, атрофія сосочків щетини, почервоніння та подразнення шкіри.

Форма звітності: конспект, який розкриває питання, які винесені на самостійне вивчення, чи презентація (за бажанням студента).

Питання для самоконтролю:

1. Характеристика збудника саркоптозу свиней.
2. Передзабійна діагностика саркоптозу свиней.
3. Післязабійна діагностика саркоптозу свиней.
4. Характеристика збудника демодекозу свиней.
5. Передзабійна діагностика демодекозу у свиней.
6. Післязабійна діагностика демодекозу у свиней.
7. Санітарна оцінка за саркоптозу та демодекозу свиней.

Рекомендована література:

1. Галат В. Ф., Березовський А. В., Прус М. П., Сорока Н. М. Паразитологія та інвазійні хвороби тварин. Київ: «Вища освіта», 2003. 464 с. URL: https://lib.dsau.dp.ua/pub/parazitologiya_ta_invaziyni_xvorobi_tvarin.pdf
2. Кліщі у свиней. URL: <https://ukranimal.com/hvorobi-i-likuvannja/28379-klisshi-u-svinej.html>
3. Лебединський Є.В., Лясота В. П. Оцінювання показників природної резистентності, безпечності та якості продуктів забою за саркоптозу свиней. *Міжнар. наук.-практ. конф. магістрантів "Наукові пошуки молоді у XXI столітті. Актуальні проблеми ветеринарної медицини" (БНАУ, 18 листопада 2021 р.)*. Біла Церква, 2021. С.4-5.
4. Саркоптоз – актуальна проблема свинарства в Україні. URL: <https://propozitsiya.com/ua/sarkoptoz-aktualna-problema-svinarstva-v-ukrayini>
5. Саркоптоз. URL: <https://vetmarket.ltd/info/disease/sarkoptoz/>

Самостійна робота №16. Ветеринарно-санітарна експертиза та санітарна оцінка за естрозу овець

Мотиваційна характеристика теми. Естроз у овець спричиняється паразитуванням овода у носовій порожнині та носових пазухах. Супроводжується ентомоз серозно-гнійним, із прожилками крові витіканнями з носової порожнини. Іноді виникає лихоманка, кон'юнктивіт, фронтит, порушення координації рухів. За естрозу тварини можуть навіть гинути. Усе вищеперелічене відбивається на якості баранини та ягнятини. Тому, фахівці ветеринарної медицини повинні розуміти особливості проведення санітарної оцінки продукції за даної патології.

Під час самостійного опрацювання слід дотримуватись висвітлення наступних питань:

1. Загальна характеристика збудника естрозу овець.
2. Передзабійна діагностика естрозу овець.

3. Післязабійна діагностика естрозу овець.
4. Санітарна оцінка за естрозу овець.

Терміни для запам'ятовування: естроз, овод, носова порожнина, носові пазухи, ентомоз, кров'яністі витікання з носа, лихоманка, порушення координації рухів, загибель, якість баранини, якість ягнятини.

Форма звітності: конспект, який розкриває питання, які винесені на самостійне вивчення, чи презентація (за бажанням студента).

Питання для самоконтролю:

1. Морфологія збудника естрозу у овець.
2. Опишіть клінічні ознаки та передзабійну діагностика естрозу у овець.
3. Наведіть післязабійні зміни за естрозу овець.
4. Як проводити санітарну оцінку за естрозу овець.

Рекомендована література:

1. Галат В. Ф., Березовський А. В., Прус М. П., Сорока Н. М. Паразитологія та інвазійні хвороби тварин. Київ: «Вища освіта», 2003. 464 с. URL: https://lib.dsau.dp.ua/pub/parazitologiya_ta_invaziyni_xvorobi_tvarin.pdf
2. Естроз овець. URL: <https://studfile.net/preview/6810823/page:25/>
3. Естроз овець. URL: https://studwood.net/2056901/agropromyshlennost/estroz_ovets
4. Естроз овець - овечий гедзь: діагностика, симптоми захворювання. URL: <https://uk.vomturmhaus.com/estroz-ovec-ovechii-gedz-diagnostika-simptomi-zahvoryuvannya>
5. Естроз овець: поширення, біологія збудника, патогенез, діагностика, терапія та профілактика. URL: <http://um.co.ua/8/8-14/8-148682.html>

Самостійна робота №17. Ветеринарно-санітарна експертиза та санітарна оцінка при виявленні бабезіозів ВРХ

Мотиваційна характеристика теми. Бабезіоз великої рогатої худоби відноситься до кровопаразитарних захворювань великої рогатої худоби. Часто зустрічається на півдні України, у деяких частинах Полісся й Лісостепу. Захворювання супроводжується інтенсивним виснаженням худоби, зниженням обсягів надоїв, загибеллю тварин. Переносниками захворювань є іксодові кліщі. Лікарі ветеринарної медицини, які здійснюють експертизу сировини, повинні проводити санітарну оцінку за виявлення захворювань згідно чинних нормативних актів, беручи до уваги особливості патогенезу.

Під час самостійного опрацювання слід дотримуватись висвітлення наступних питань:

1. Загальна характеристика збудників бабезіозів ВРХ.
2. Передзабійна діагностика бабезіозів ВРХ.
3. Післязабійна діагностика бабезіозів ВРХ.
4. Санітарна оцінка за бабезіозів ВРХ.

Терміни для запам'ятовування: бабезіози, велика рогата худоби, кровопаразитарне захворювання, іксодові кліщі, виснаження, зниження надоїв, еритроцити, трансваріальна передача, спорозоїти.

Форма звітності: конспект, який розкриває питання, які винесені на самостійне вивчення, чи презентація (за бажанням студента).

Питання для самоконтролю:

1. Дайте загальну характеристику збудників бабезіозів ВРХ.
2. Опишіть передзабійну діагностику бабезіозів ВРХ.
3. Охарактеризуйте післязабійну діагностику бабезіозів ВРХ.
4. Як проводиться санітарна оцінка за бабезіозів ВРХ.

Рекомендована література:

1. Бабезіоз. URL: vetmarket.ltd/info/disease/babesiosis/
2. Бабезіоз великої рогатої худоби. URL: <https://almedia.com.ua/babesiosis-velikoi-rogatoi-hudobi/>
3. Бабезіоз ВРХ (піроплазмоз): симптоми і лікування. URL: <https://sksumykhimprom.com.ua/?p=9567>
4. Бабезіози худоби. URL: <https://studfile.net/preview/6810823/page:8/>
5. Прус М. П., Перин В. В. Поширення бабезіозу великої рогатої худоби в Україні. Український часопис ветеринарних наук. 2013. № 188. URL: <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Veterenarna/article/view/3416/3340>

Самостійна робота №18. Ветеринарно-санітарна експертиза та санітарна оцінка при виявленні стронгілятозів у овець

Мотиваційна характеристика теми. Стронгілятози – це захворювання, збудники яких відносяться до круглих червів. Основними стронгілятозами жуйних тварин є трихострингілідози, хабертіоз, буностомоз, езофагостомоз, диктіокаульоз, протострингілідози. Збудники, залежно від їх виду, паразитують у статевозрілій стадії в органах травлення. Окремі збудники паразитують в органах дихання. Фахівці, які здійснюють ветеринарно-санітарну експертизу, мають розуміти патогенез за даних гельмінтозів та, орієнтуючись на чинні нормативні акти, проводити кваліфіковану санітарну оцінку.

Під час самостійного опрацювання слід дотримуватись висвітлення наступних питань:

1. Морфологія збудників стронгілятозів.
2. Біологія збудників стронгілятозів.
3. Стійкість збудників стронгілятозів овець у зовнішньому середовищі.
4. Епізоотологічні особливості стронгілятозів овець.

5. Передзабійна діагностика за стронгілятозів овець.
6. Післязабійна діагностика за стронгілятозів овець.
7. Санітарна оцінка за стронгілятозів овець.

Терміни для запам'ятовування: вівці, стронгілятози, нематоди, поширення стронгілятозів овець, вікова сприйнятливість овець до стронгілятозів, трихострингілідози, хабертіоз, буностомоз, диктіокаульоз, санітарна оцінка баранини за стронгілятозів, запалення травного каналу, запалення органів дихання.

Форма звітності: конспект, який розкриває питання, які винесені на самостійне вивчення, чи презентація (за бажанням студента).

Питання для самоконтролю:

1. Дати визначення стронгілятозам овець.
2. Морфологічні особливості стронгілят.
3. Яким чином відбувається інвазування тварин та як проявляються захворювання?
4. Які тварини найбільш сприйнятливі до зараження.?
5. Яка стійкість збудників стронгілятозів овець у зовнішньому середовищі?
6. Опишіть післязабійну діагностику за стронгілятозів овець.
7. Як проводять прижиттєву діагностику стронгілятозних інвазій?
8. Санітарна оцінка за стронгілятозів овець.

Рекомендована література:

1. Богач М. В. Поширення стронгілоїдозної інвазії серед овець різного віку. *Аграрний вісник Причорномор'я: зб. наук.праць.* Одеса: ОДАУ, 2010. Вип. 54. С.15-19.
2. Євстаф'єва В. О., Кручиненко О. В., Мельничук В. В., Михайлютенко С. М., Корчан Л. М. Особливості поширення паразитозів овець у осінньо-

пасовищний період. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. 2020. №4. С. 163-169.

3. Прус М. П., Перин В. В. Поширення бабезіозу великої рогатої худоби в Україні. *Український часопис ветеринарних наук*. 2013. № 188. URL: <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Veterenarna/article/view/3416/3340>

4. Стронгілятози. URL: <https://studfile.net/preview/5280165/page:7/>

Самостійна робота №19. Ветеринарно-санітарна експертиза та санітарна оцінка при виявленні гемоспоридіозу

Мотиваційна характеристика теми. Гемоспоридіози (Piroplasmidoses) – це доволі поширені хвороби тварин. До них відносяться бабезіози, тейлеріози. Хвороби є облігатно-трансмісивними, природно-осередковими. Переносниками гемоспоридіозів є іксодові кліщі. За гемоспоридіозів у тварин розвивається анемія, порушується газовий і білковий обмін, лихоманка, пригнічення, виснаження та схуднення, знижується молочна продуктивність та якісні характеристики сировини та проодукції.

Під час самостійного опрацювання слід дотримуватись висвітлення наступних питань:

1. Морфологія збудника гемоспоридіозів.
2. Біологія збудника гемоспоридіозів.
3. Стійкість збудника гемоспоридіозів у зовнішньому середовищі.
4. Епізоотологічні особливості гемоспоридіозів.
5. Передзабійна діагностика за гемоспоридіозів.
6. Післязабійна діагностика за гемоспоридіозів.
7. Санітарна оцінка при виявленні гемоспоридіозів.

Терміни для запам'ятовування: гемоспоридіози, бабезіози, тейлеріози, облігатно-трансмісивні хвороби, природно-осередкові захворювання, іксодові кліщі, анемія, пригнічення, виснаження.

Форма звітності: конспект, який розкриває питання, які винесені на самостійне вивчення, чи презентація (за бажанням студента).

Питання для самоконтролю:

1. Дати визначення гемоспоридіозам.
2. Морфологічні особливості піроплазм, бабезій, тейлерій.
3. Яким чином відбувається інвазування тварин та як проявляються захворювання?
4. Які тварини найбільш сприйнятливі до зараження?
5. Якою є стійкість збудників у зовнішньому середовищі.
6. Післязабійна діагностика за бабезіозів та тейлеріозів.
7. Як проводять прижиттєву діагностику протозоозів?
8. Санітарна оцінка за бабезіозу, тейлеріозу.

Рекомендована література:

1. Гемоспоридіози сільськогосподарських тварин. Діагностика, поширення. Ветеринарно-санітарна оцінка продуктів забою, санітарні заходи. URL: https://knowledge.allbest.ru/agriculture/2c0a65635b2ad69b5c43a89421216c26_0.html
2. Гемоспоридіози тварин (Piroplasmidoses). URL: <https://agro.bobrodobro.ru/4870>
3. Піроплазмідози. URL: <https://studfile.net/preview/5280164/page:2/>

Навчальне видання

**Методичні рекомендації
для самостійної роботи
студентів факультету ветеринарної медицини
з навчальної дисципліни «Наукові основи ветеринарно-санітарної експертизи при
заразних захворюваннях тварин»**

**Формат 60x84/16. Гарнітура Times New Roman
Папір для цифрового друку. Друк ризографічний.**

**Ум. друк. арк.1,4.
Наклад
100 прим
ОДАУ**

65000, м.Одеса, вул. Пантелеймонівська, 13